

בג"צ 6144/14 - אלכסנדרה צ'רטקוב נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים

בג"צ 6144/14 - אלכסנדרה צ'רטקוב נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים ואח'עליון
בג"צ 6144/14
אלכסנדרה צ'רטקוב

נגד

1. בית הדין הרבני הגדול בירושלים

2. בית הדין הרבני האזורי באשדוד

3. צ'רטקוב אלכסנדר

בבית המשפט העליון

[15.09.2014]

המשנה לנשיא מ' נאור

כבוד השופט צ' זילברטל

כבוד השופט נ' סולברג

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותרת:

עו"ד ורוניקה ברומברג

פסק דין

השופט נ' סולברג:

1. עתירה למתן צו על-תנאי לביטול החלטת בית הדין הרבני האזורי באשדוד מיום 3.9.2014 והחלטת בית הדין הרבני הגדול בירושלים מיום 11.9.2014, בהן נדחתה בקשת העותרת לעיכוב ביצוע החלטת בית הדין האזורי מיום 11.8.2014 ולביטול הדיון הקבוע שם למחר, יום 16.9.2014.

2. העותרת מצויה מזה כארבע שנים בהליך משפטי בבית הדין הרבני האזורי נגד בעלה לשעבר ואבי ילדיה, בנוגע למשמורת, הסדרי ראייה ועניינים נוספים. בין היתר הפנה בית הדין הרבני האזורי את הצדדים לקבלת חוות דעת מאת פקידת סעד ולהדרכה הורית, וזאת בין היתר מחמת ההבדלים בין בני הזוג באורחות חייהם הדתיים ונוכח צרכיהם המיוחדים של ילדיהם.

3. ביום 5.5.2014 הגישה העותרת בקשה לבית הדין הרבני האזורי לפסילת הרכב בית הדין וכן להחלפת פקידת הסעד שדנה בתיק, עו"ס יעל סופר. בקשה זו הוגשה על רקע קיומו של דיון הוכחות ביום 18.3.2014, אשר אליו התייצבה העותרת ללא בא-כוחה ועל אף בקשתה שלא לקיים דיון כאשר היא אינה מיוצגת. לטענת העותרת פגע הדבר באופן חמור בזכותה לייצוג משפטי הולם ולעשיית משפט צדק. עוד נטען כי במסגרת הדיון הגיש האב לבית הדין מכתב מאת הרב שיינין, רב העיר אשדוד, על אף התנגדות העותרת, ובניגוד לסדרי הדין המקובלים. העותרת טענה כי האמור במכתב זה השפיע באופן מהותי על עמדת הרכב בית הדין ועל פעולותיה של פקידת הסעד בסוגיית המשמורת, באופן המחייב את פסילת ההרכב מלדון בעניינה. בתגובתו לבקשה הכחיש האב את טענות העותרת. כמו כן טען כי בא כוח העותרת לא הגיש כל בקשה לדחיית הדיון, וזאת על אף שידע כי הוזמנו אליו כל אנשי המקצוע הרלבנטיים. עוד הלין האב על העיכובים האחרים בניהול ההליכים ועל כך שהעותרת אינה משתפת פעולה עם גורמי המקצוע ופוגעת בטובת הילדים.

4. לאחר עיון בטענות הצדדים ומכלול ההליכים בעניינה של המשפחה, דחה בית הדין הרבני האזורי (אב"ד כב' הרב א' עטיא, וכב' הדיינים מ' אמסלם ו-י' רבינוביץ') בהחלטה מיום 11.8.2014 את בקשת העותרת. בהחלטתו הביע בית הדין תמיכה על התנהלות העותרת ובאי-כוחה ועל חוסר שיתוף הפעולה עם החלטות בית הדין ועם הגורמים המקצועיים. כמו כן מתח בית הדין ביקורת על כך שלא ננקטו ההליכים המתאימים והמקובלים לדחיית הדיון, וציין כי את טענת העותרת בדבר העדר הייצוג עליה להפנות לבאי-כוחה. מכל מקום, בית הדין הרבני האזורי הדגיש כי במהלך הדיון האמור לא התקבלו כל הכרעות אופרטיביות וכי אין בכוונתו לעשות כן כל עוד לא יונחו לפניו כל החומרים הרלבנטיים ועמדות הצדדים. בנוסף נדחו הטענות בדבר השפעת מכתבו של הרב שיינין על עמדת בית הדין הרבני האזורי, והובהר כי החלטות בית הדין התקבלו ללא מורא, בלא משוא פנים כלפי מאן דהוא, ותוך בדיקה מדוקדקת ואובייקטיבית של מכלול הנתונים והמלצות הגורמים המטפלים. בדומה לכך נדחו גם הטענות נגד מלאכתה של פקידת הסעד, ולא נמצא מקום לפסילתה מהמשך הטיפול בתיק. לאור האמור, קבע בית הדין הרבני האזורי מתווה להמשך הטיפול בתיק על-ידי פקידת הסעד, יחידת הסיוע ומכון ת.ל.מ. להכוונה הורית, וכמו כן נקבע כי הצדדים יזמנו לדיון בהקדם האפשרי. דיון כאמור נקבע, למחר, 16.9.2014.

5. ביום 19.8.2014 הגישה העותרת בקשה לבית הדין הרבני האזורי לעיכוב ההחלטה מיום 11.8.2014 ולביטול הדיון שנקבע, וזאת משום שהעותרת מתעתדת להגיש ערעור על ההחלטה האמורה לבית הדין הרבני הגדול. בקשה זו נדחתה על-ידי בית הדין האזורי ביום 3.9.2014, בקובעו כי "לאור העיכובים הרבים בהתנהלות התיק ונוכח נחיצות הזמן ונסיבות התיק וגלגוליו כמפורט בהחלטת ביה"ד הנ"ל - לא ניתן לעכב עוד את ההליכים בעניינם של הצדדים וזאת במיוחד נוכח עיכובי העבר בביצוע החלטות ביה"ד והנזקים העלולים להיגרם לבני הצדדים עקב כך".

6. ביום 7.9.2014 הגישה העותרת ערעור לבית הדין הרבני הגדול על החלטת בית הדין הרבני האזורי, בו חזרה על הטענות האמורות ודרשה את פסילת הרכב בית הדין וביטול מינויה של פקידת הסעד. כמו כן קבלה העותרת נגד מינוי מכון ת.ל.מ. כגורם מקצועי, בטענה כי הדבר יגרום לנזק נוסף לילדים הנמצאים בקשר עם גורמים מטפלים רבים ושונים, ובשל נימוקים כלכליים. במקביל הגישה העותרת "בקשה בהולה לעיכוב ביצוע החלטה מיום 11.8.2014 וביטול דיון הקבוע ל-16.9.2014". ביום 11.9.2014 דחה בית הדין הרבני הגדול (כב' הדיין צ' אלגרבלו) את בקשת העיכוב, "בשים לב לנימוקי ביה"ד האזורי וזאת מבלי שהאמור ישמש אינדיקציה לתוצאת הערעור ומבלי שהאמור ישלול אפשרות להעלות הבקשה בדיון בערעור בהרכב מלא". בית הדין הרבני הגדול טרם נתן החלטה לגוף העניין מושא ערעור העותרת על דחיית בקשת הפסלות.

7. מכאן העתירה שלפנינו, בה נטען כי טעה בית הדין הרבני הגדול בכך שאימץ את נימוקי ההחלטה של בית הדין הרבני האזורי. לטענת העותרת, על-פי סעיף 19א לחוק הדיינים, תשט"ו-1955 (להלן: "חוק הדיינים") על בית הדין לדון בבקשת הפסילה באופן מיידי לפני כל עניין אחר. כמו כן נטען כי התיק הנדון מתנהל במשך שנים ארוכות תוך שיתוף פעולה מלא מצדה, וכי דחיית הדיון לא תפגע באף עניין מהותי. מאידך, כך העותרת, קיום הדיון ימנע אפשרות לפסילת הרכב בית הדין, וירוקן מתוכן את הערעור שהוגש על-ידה לבית הדין הרבני הגדול.
8. דין העתירה להידחות על הסף.
9. כידוע, בית משפט זה אינו משמש כערכאת ערעור על החלטות בתי הדין הרבניים, ולא מתערב בהחלטותיו כל עוד אין מדובר בחריגה מסמכות, פגיעה בעקרונות הצדק הטבעי, סטייה מהוראות חוק המכוונות לבית הדין הדתי, או כאשר נדרש סעד מן הצדק מקום שהעניין אינו בסמכותו של בית משפט או בית דין אחר (בג"ץ 4551/14 פלוני נ' בית הדין הרבני האזורי פתח תקוה (13.8.2014), פסקה 4; בג"ץ 7395/07 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול לערעורים (21.1.2008), פסקה 11 וההפניות שם). כך בעניינים מהותיים, ועל אחת כמה וכמה בעניינים דיוניים, בהם מסור מראש שיקול דעת רחב לערכאה המנהלת את הדיון.
10. יתר על כן, דומה כי בעניין שלפנינו נשמרו הוראות הדין הרלבנטיות. סעיף 19א(ח) לחוק הדיינים קובע כי בעל דין אשר בדעתו לערער על החלטת דין או בית הדין על דחיית טענת פסלות שנטענה נגדו יודיע על כך לבית הדין, ומשעשה כן יופסק הדיון עד להחלטה בערעור, זולת אם החליט הדיין או בית הדין שיש להמשיך בהליך, מנימוקים שיירשמו. כמו כן קובע הסעיף כי מקום בו "הוחלט להמשיך בדיון והוגש ערעור, רשאי נשיא בית הדין הרבני הגדול או מי שדן בערעור להורות, לבקשת המערער בכתב הערעור, על הפסקת ההליך עד להכרעה בערעור". כזאת נעשה בענייננו, כאשר בית הדין הרבני האזורי נימק את החלטתו שלא לעכב עוד את ההליך, לאור דאגה למצבם של ילדי בני הזוג וכן לאור התנהלותה של העותרת במהלך המשפט. בית הדין הרבני הגדול קיבל את נימוקי בית הדין הרבני האזורי, והוסיף וציין כי אין בכך לקבוע דבר באשר לתוצאת הערעור עצמו. לא מצאנו נימוק המצדיק את התערבותנו בשיקול דעתו של בית הדין הרבני הגדול. טענת העותרת לפיה קיום הדיון במועדו יגרום לנזק בלתי הפיך נטענה בעלמא וללא פירוט, באופן שאינו מאפשר התייחסות.
11. בנוסף יוזכר, בשולי הדברים, כי העתירה דנן הוגשה אתמול, יומיים לפני הדיון. גם הבקשה לביטול הדיון הוגשה כאמור לבית הדין הרבני הגדול רק ביום 7.9.2014, כשבוע לפני קיום הדיון. זאת, שעה שההחלטה המקורית ניתנה עוד ביום 11.8.2014, ובקשת עיכוב הביצוע נדחתה על-ידי בית הדין האזורי ביום 3.9.2014. לא ניתן הסבר לעיכוב האמור, וסד הזמנים הקצר מונח אפוא במידה רבה לפתחה של העותרת. כזכור שיהיו בהגשת עתירה עלול אף הוא להוות טעם עצמאי לדחייתה (ראו בג"ץ 2796/04 דינה פופלבסקי נ' שר הפנים (16.12.2007); בג"ץ 702/05 בצרה, כפר שיתופי להתיישבות חקלאית בע"מ נ' המועצה הארצית לתכנון ובניה (3.6.2007), פסקה 4 וההפניות שם).
12. לאור האמור לעיל, העתירה נדחית על הסף. אין צו להוצאות.
- ניתן היום, כ' באלול התשע"ד (15.9.2014).